

De August Vermeylenkring nodigt uit :

dinsdag 21 december 1971 te 20 uur in het C.O.C.

TEATER ANTIGONE KORTRIJK voert op

VRIJDAG van HUGO CLAUS

in arena-vorm

Regie : Bert De Wildeman

onder de auspiciën van het Ministerie voor Nederlandse
Cultuur, Dienst Volksopleiding.

Uit een gesprek met Hugo Claus

Over de titel van het stuk

Vrijdag was vroeger de dag van Venus, de dag waarop men vrijt. Door allerlei omstandigheden, waaronder het Christendom, is het een dag van boete en schuld geworden. In het katholicisme was het de dag waarop men geen vlees mocht eten. En de overgang van — laten wij zeggen — paganisme naar Christianisme, wordt in dit stuk gesymboliseerd. Het heeft ook te maken met het bijgeloof, dat een meisje dat op een vrijdag geboren is een heks wordt of een ongelukskind. Het is niet toevallig dat zo'n meisje in mijn stuk **Christiane** heet.

Over het stuk als celebratie

In « Vrijdag » zijn er een aantal verwijzingen naar stadia die ook in de katholieke mis voorhanden zijn. De offerande, de concecratie. Zo bijvoorbeeld zegt men in het midden van de mis driemaal Sanctus. Bij mij wordt dat als ze een glaasje opheffen en klinken : santé, santé, santé. Inderdaad lichtjes blasfemisch. Dan is er ook nog de verwijzing naar de wijn die ze drinken en het water dat George ook drinkt en dat gemengd wordt en zo. De hele scène met Christiane heeft het karakter van een aanbidding. Naar het einde toe zegt Jeanne overigens duidelijk : « Ja, nu is het afgelopen, de hoogmis is gedaan ». Het is dus wel een celebratie, met een ritueel als basis.

Over realiteit.

De realiteit interesseert mij als iets zeer boeiends uiteraard.

Ik word gestimuleerd door dingen die ik concreet kan zien en opvangen. Ik kan moeilijk vanuit een abstract denkbeeld stukken schrijven, illustraties leveren voor een of ander concept, voorafgaandelijk duidelijk omliggende stellingen aanschouwelijk maken, enfin, ik wil mij nu helemaal vastklampen aan de realiteit en daarin verschuivingen aanbrengen. Als die verschuivingen dan blijken diepere of verderstreckende implicaties te hebben, qua filosofie, dat zien wij dan wel ; dat is eigenlijk op het moment van het schrijven van minder belang.

Ogenschijnlijk staat zo iets ver weg van wat men op dit moment aan theater bedrijft. Daarbij komt ook dat men nu al te zeer de nadruk legt op het gewoon visuele, het showelement. Ik hoor altijd weer gillen, dat theater spektakel, totaal theater moet zijn en dat men actie wil, actie, actie die de mensen verblijft, verrast, overweldigt. Ik zou hetzelfde willen doen, maar op een aanzienlijk beperktere basis, o.a. met woorden. Voor mij is het woord overigens nog altijd een nobele actie.

Realisme

Ik wou dat er tijdens het verloop van « Vrijdag » iets gebeurde **op het toneel**, op het moment zelf, bijna als een happening. Daarvoor behelp ik mij met een bepaalde vorm van naturalisme of realisme. Mijn tekst is geen illustratie van iets, het is evenwel ook geen tranche de vie.

Ik denk dat als men niet aandachtig kijkt en als de regie dat niet goed beklemtoont, dat er een heleboel passages zijn waarvan men zou kunnen zeggen : dat is inderdaad een stukje uit het leven. Maar ik geloof niet dat dat zo is. Ik zie het meer als — hoe gek het ook klinkt, en met een beetje schroom hanteer ik dat — ik zie het meer als een gedicht. Het is door de manier waarop die tal gehanteerd wordt, meer een gedicht dan een realistische dialoog. Nu moet elke theaterdialoog voor mij wel een gedicht zijn.

Meubelen voor het decor bereidwillig aangeboden door de Gebroeders Duquin, Ronse. Worden gratis uitgenodigd op deze voorstelling : de personeelsleden van de Textielfirma Gilbert Hantson en van de Telegraaf en Telefoon te Ronse.

Prijs : 50 Fr (leden 40 fr.)

Plaatsbespreking : Boekhandel Uutvercoren,